

Metodologie 2

25. 2. 2014

Specifika sociální vědy

- Rozsáhlost přirozených systémů v soc. vědách – mnoho faktorů, různé typy zkreslení
- Vliv subjektivity – zkoumaný aktér, který má své motivy, záměry, cíle; výzkumník jako součást zkoumaného světa
- Řada zprostředkovaných informací (většinu jevů nelze sledovat přímo)

Co z toho vyplývá?

- Nelze dosáhnout úplně popsaného přirozeného systému, pracujeme vždy s **redukovaným popisem** reality. Redukce se týká 4 prvků výzkumu (počtu pozorovaných proměnných, vztahů mezi nimi, časového kontinua na 1 bod, populace na vzorek)

Pomůže nám experiment?

Experiment = jediná výzkumná metoda, která umí dokázat kauzální vztahy

Výzkumník manipuluje s nezávislou proměnnou (např. metoda výuky, tréninkový plán, léčba, vystavení sledování programu s násilným obsahem, intenzita osvětlení) **a zjišťuje, jaký to má důsledek na závisle proměnnou** (např. množství znalostí, uběhnutá rychlost, zdravotní stav, agresivita, pracovní výkon)

Klasický experiment

1. Náhodné rozdělení do experimentální a kontrolní skupiny (experiment porovnává účinky!)
2. Měření
3. Vystavení experimentální skupiny experimentální proměnné (kontrolované výzkumníkem)
4. Měření – existuje statisticky významný rozdíl mezi skupinami?

Limity experimentu

- Alternativa klasického experimentu: následné pozorování na dvou skupinách; kvaziexperiment
- Retenční test
- Hawthornský efekt

Lze použít experiment?

- Vliv dramaterapie na socializaci osob bez domova
- Srovnání lázeňské a medikamentózní léčby epilepsie
- Co lépe působí na rozvoj vědomostí a znalostí žáků: týmové nebo tradiční vyučování?
- Jaké dítě dosahuje lepších školních výsledků, dítě vychované chůvou, nebo rodiči?

Dělení výzkumu: výzkum základní a aplikovaný

Základní výzkum: jeho výsledky přispívají k rozvoji samotné vědy, ať už k rozšíření jejich metodologické výbavy, či stavu teoretického poznání.

Aplikovaný výzkum: zabývá se řešením otázek, které mají spíše praktický význam, zkoumá konkrétní problémy, či získává informace o problémových jevech.

Dělení výzkumu podle účelu

- Exploratorní
- Elaboratorní
- Deskriptivní
- Explanační
- Evaluační

Dělení výzkumu: kvalitativní x kvantitativní

- Kvantitativní výzkum – existence jedné objektivní reality, venkovního světa, který nezávisí na našich citech a přesvědčení (pozitivismus, objektivismus); deduktivní postup
- Kvalitativní výzkum – existuje více realit, které je možné různě interpretovat, induktivní postup (konstruktivismus, interpretativismus)

Jak plánovat výzkum?

Obsah plánu výzkumu

Co?

- o čem je navrhovaný výzkum
- co se pokouší odhalit nebo čeho chce dosáhnout

Proč?

- jaké bude ponaučení, co se dozvíme a proč to je cenné

Jak?

- jak se bude postupovat (jakou strategii použijeme, od koho získáme data – velikost vzorku a jak je vybrán, jak se data získají, jak se budou analyzovat)

Co je to výzkumný problém a kde jej vzít? Příběhy geneze výzkumných problémů

1. Od „něco o autismu“ ke dvěma návrhům

A.

Specifika pedagogické práce s osobami/žáky s PAS: vzdělávání jako permanentní udržování emoční stability (práce jako permanentní vyhodnocování možností a emocí)

B.

Dospělý jedinec s PAS jako rébus pro poskytovatele sociálních a zdravotních služeb: Co se změní s reformou psychiatrické péče?

2. Od „něco o tom, jak psychologové radí“ k „Jak odráží populárně psychologická literatura současné trendy v rodinných a partnerských vztazích?“

3. Od „dobrovolná bezdětnost“ k „Životní dráhy dobrovolně bezdětných žen: Srovnání vyučených a vysokoškolaček“

Téma, problém, otázka

Téma: Sebevraždnost mladistvých

Možnosti problému:

- Faktory ovlivňující sebevraždnost mladistvých
- Kultura mladistvých a význam sebevražd

Otázka

Časté chyby

1. Na otázku lze odpovědět jen „ano/ne“
2. Není reálné na otázku výzkumem odpovědět

Mohou záporné postoje mladých lidí k osobám s postižením ovlivnit chování budoucích generací?

Ovlivňuje výchova chůvou školní výsledky dítěte?

Proč nejsou obnovitelné zdroje používány ve větším měřítku?

Jak ovlivňuje nedostatek mateřské lásky začlenění dítěte do společnosti?

3. Otázka „objevuje Ameriku“

- Navštěvují galerie častěji lidé s vysokoškolským vzděláním, středoškolským vzděláním, nebo lidé vyučení?
- Souvisí dosažené vzdělání dětí se vzděláním rodičů?
- Vyskytuje se stále šikana na našich základních školách?

4. Otázka je etickým nebo politickým problémem

- Měly by být homosexuálním párům umožněny adopce?
- Je správné, aby lidé vstupovali do manželství několikrát za život?
- Proč si dnes nikdo neváží rodiny?
- Mají učitelé používat tělesné tresty?

Formulace cíle výzkumu

- Jakým způsobem projekt přispěje k rozšíření odborného poznání? (intelektuální cíl)
- Budou moci být výsledky nějakým praktickým způsobem využity (praktický cíl)?

Slovník:

Cílem výzkumu může být Analyzovat, zjistit, ukázat, porovnat, prozkoumat, vysvětlit, popsat, porozumět, odkrýt, poskytnou zpětnou vazbu, pomoci zlepšit, poskytnout vodítka ke změně, ukázat řešení

Cílem výzkumu nemůže být ... poukázat na XY, dokázat, že; vyřešit situaci XY, vytvořit manuál, seznámit veřejnost, vyhledat případy, představit...., nabídnout